

CIP a könyvkiadás új körülményei között

A Szovjetunióban a megjelent könyvek központi-
lag készített katalóguscédulákkal való ellátása
1927 óta a Könyvkamara feladata volt. A CIP
megvalósítását 1959 végétől a Lenin Könyvtárra
bízták.

Napjainkban ezek a szolgáltatások jórészt meg-
szűntek. A tudományos és szakkönyvtárakban
hírük-hamvuk sincs. Ezzel szemben a központi-
sitott nyilvános könyvtári ellátást megvalósító
rendszerek közül számos továbbra is gyakorolja
(általában a régi módon) a központi feldolgozást,
illetve céduellátást.

A jelenlegi helyzet annál sajnálatosabb, mert or-
szágszerte rengeteg új könyvkiadó keletkezett.
Ezek részint azt sem tudják, hogy a könyvkiadás-
nak bizonyos szabványai-követelményei is van-
nak, részint meg – balga módon – azt hiszik, hogy
minden nyilvántartásba vétel az ő kárukra van.

A fejlett országokban működő (általában önkéntes)
CIP-rendszerek kiadó tagjai persze tudják, milyen
hatalmas segítség számukra egy-egy ilyen CIP-
adatbázis használata. Mondhatni: a CIP egyik
fontos előfeltétele a megbízható, szolid könyvki-
adási gyakorlatnak.

A könyvtárak és dokumentációs központok még a
könyvkiadónál is jobban járnak a CIP-pel: általa
idő- és munkaerő-megtakarítás érhető el, az új
beszerzések pedig gyorsabban kerülnek az olva-
sók kezébe.

A cikk nem foglalkozik az elektronikus kiadványok
regisztrálási és keresési kérdéseivel, csak a ha-
gyományos könyvkiadással, amelynek CIP-gya-
korlatát igencsak tökéletesíteni-gyorsítani lehet a
korszerű technika igénybevételével. Erre a cikkíró
példaként a kanadai Québec tartomány CIP-rend-
szerére hívja fel a figyelmet. E rendszerben tizen-
két év óta a tartomány könyvkiadóinak túlnyomó
része vesz részt. Egyébként a benne részt vevő
kiadók száma egyre nő (1994–95-ben 114 új kiadó
jelentkezett a CIP-kooperációba). Ugyanez mond-
ható el a rendszer keretében leírt művekről is: az
1989–90. évi 537 egység száma öt év alatt több
mint kétszeresére emelkedett.

A kiadó a tartomány nemzeti könyvtárának elekt-
ronikus úton elküldi előkészületben lévő kiadvá-
nyának címlapját és néhány más adatát, a könyv-
tár pedig – ugyancsak elektronikusan – tíz napon
belül eljuttatja a kiadóhoz a kész és gondosan
ellenőrzött CIP-felvételt.

Szerzőnk fejtegetéseit a következő intellemmel
zárja: „Jó volna, ha az orosz kiadók is elgondol-
kodnának az iménti lehetőségeken.”

/KIČAKOVA, N. N.: Katalogizaciá v izdanií i novye
tehnologii. = Bibliografiá, 6. sz. 1999. p. 143–145./

(Futala Tibor)

Könyvtári malcontens

A rövid cikk szerzője felhívja a figyelmet az örökké
elégedetlen, minden más kolléga teljesítményét
kritizáló és zúgolódó munkatárs könyvtári előfor-
dulásaira, és a vele való gyötrelmes együttélésre.

A *malcontens* állandóan az „olvasó üdvére” hivat-
kozva bírál, s ha ő követ el bakit, vagy akár súlyos
vétséget, azt „olybá veszi”, vagy másra keni.

Noha a könyvtári munka valamennyi szektora
alkalmas terepet kínál számára, legszívesebben
mégis a számítógépesítés környékén űzi kisdéd
játékait. Így, ha valahol retrokonverzióról és –
előtte – a bibliográfiai leírások revíziójáról dön-
tenek, rögvest mondja: vétek az egyszer már elvég-

zett munkát megismételni. Ha ellenkező döntés
születik, a malcontens kolléga mindjárt rávágja: a
könyvtár kimarad a fejlődésből.

Jellemző rá az is, hogy szakmai nézeteit könnyen
váltogatja. Amikor a cikk számítógépes szerzője
1997-ben számítástechnikai fejlesztésre tett ja-
vaslatot, a malcontens határozottan tiltakozott
ellene. De mit tesz isten: manapság az olvasót –
akarja-nem akarja – legszívesebben a kibertérbe
kényszerítené bele.

/RZECZKOWSKA, Barbara: Malkontent bibliotecz-
ny? = Bibliotekarz, 3. sz. 1999. p. 15–16./

(Futala Tibor)